

JEGYZŐKÖNYV

Készült: Budapesten, 2017. április 5-én, a Szerzői Jogi Szakértői Testület helyiségében

Tárgy: Szoftver szerzői jogi védelme

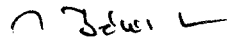
Iktatószám: SZJSZT-07/17.

Jelen vannak:
dr. Békés Gergely, egyesszakértő
valamint
Barsvári Tímea, jegyzőkönyvvezető.

Megkeresés: Budapest Közút Zrt.

Eljáró egyesszakértő a fenti napon az alábbi SZJSZT-07/17. számú szakértői véleményt készítette el.

Kmf.

dr. Békés Gergely
eljáró egyesszakértő

Barsvári Tímea
jegyzőkönyvvezető

Melléklet:

SZJSZT-07/17. szakértői vélemény

**A Szerzői Jogi Szakértő Testület
szakértői véleménye**

Tárgy: Szoftver szerzői jogi védelme
Megkereső: Budapest Közút Zrt.

A megkereső által feltett kérdés:

- 1. A megkereséshez csatolt Vállalkozási szerződés 9.2 pontjában definiált korlátozásmentes és kizárólagos felhasználási jog helyes értelmezése szerint a szerző a továbbiakban jogosult-e a mű (Rendszer) felhasználására, illetve arra vonatkozó további felhasználási engedély adására? A hivatkozott rendelkezés alapján kizárólag a jogszerző használhatja-e fel a művet?**
- 2. A megkereséshez csatolt Vállalkozási szerződés 9.5 pontja alapján „a szoftver elemeinek tekintetében azok felhasználó jogainak tulajdonosává válik” megfogalmazás azt jelenti-e, hogy a jogszerző a kifejlesztett szoftver minden elemére vonatkozóan felhasználási jogot szerzett? Így a felhasználó a szoftver fejlesztési dokumentációja (forráskódja), felhasználói dokumentációja, kereskedelmi dokumentációja, átadott adathordozók tekintetében is megszerezte a felhasználási jogokat, különös tekintettel a 2009/24/EK Irányelv számítógépi programra vonatkozó definíciójára is?**
- 3. A megkereséshez csatolt Vállalkozási szerződés 9.6 pontja alapján a jogszerző az Szjt. 17. §-ában meghatározott felhasználási jogok teljes körére, beleértve az átdolgozás jogát is, kizárólagos, területi és időbeli korlátozás nélküli felhasználási jogot szerzett-e?**
- 4. A megkereséshez csatolt Vállalkozási szerződés ellenkező kikötése hiányában, az Szjt. 59. § (1) bekezdése alapján a Rendszer üzemeltetéséhez – mint a szoftver rendeltetésével összhangban végzett tevékenység – szükséges mértékben a megrendelőt megilleti-e a Rendszer többszörözésére, az átdolgozására, a feldolgozására, a fordítására, a szoftver bármely más módosítására - ideértve a hiba kijavítását is – vonatkozó jog? Ezen jogainak gyakorlását a szerző köteles elősegíteni, akár úgy is, hogy a Rendszer forráskódját a Megrendelő részére biztosítja?**

Az eljáró egyesszakértő szakértői véleménye:

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: „Rendelet”) 6.§ (1a) bekezdése alapján a Szakértő Testület nevében az Elnök által kijelölt egyesszakértő jár el. A Rendelet 6.§ (1a) bekezdése alapján az egyesszakértő eljárására az eljáró tanácsra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Mivel a Rendelet 8. § (1) bekezdése szerint „a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást (...)”, az eljáró egyesszakértő a megkeresés, illetve a megkereséshez csatolt dokumentumok alapján hozta meg szakvéleményét.

1. A tényállás rövid összefoglalása

1.1. A BKK Közút Zrt. (1115 Budapest, Bánk bán utca 8-12.; a továbbiakban: „Felhasználó”) és a GVSX Szolgáltató Kft. (1139 Budapest, Fáy utca 20; a továbbiakban: „Vállalkozó”) 2015. augusztus 24-én vállalkozási szerződést (a továbbiakban: „Szerződés”) kötött egymással a „2013-EU-50003-P számú, „Crocodile” elnevezésű projektben megvalósításra kerülő A4.3.3.1/I Integrált adatgyűjtő modul kliensfelületének létrehozására, továbbá a meglévő rendszerek integrációjának elmélyítésére”.

1.2. A Szerződés 2.1. pontja szerint Vállalkozó feladata az alábbiak együttes teljesítése volt:

- „IKSZR rendszer felhasználói felületének kialakítása”;
- „Meglévő rendszerek integrációjának elmélyítése”;
- „DATEX II. szabványnak megfelelő általános interfész kifejlesztése az integrált adatközpont”;
- „Központi rendszám-azonosítást végző alkalmazás kifejlesztése”.

A megkereséshez nem kerültek csatolásra a hivatkozott fejlesztések eredményei, azokat az eljáró egyesszakértő nem ismerhette meg. A szakvélemény elkészítésekor egyesszakértő abból indult ki, hogy a hivatkozott szolgáltatások valamennyi eleme az Szjt. 1.§ (2) bekezdés c) pontja szerint oltalom alatt álló számítógépi programalkotást eredményezett. Egyesszakértő továbbá abból indult ki, hogy Vállalkozó az oltalom alatt álló számítógépi programalkotás, illetve annak dokumentációja vonatkozásában az eredeti szerző(k)től a szerződés teljesítéséhez szükséges valamennyi jogot, harmadik személy részére is átruházható módon megszerezte. E körülmény ellenőrzésére az eljáró egyesszakértőnek a részére átadott dokumentumok alapján nem volt lehetősége.

1.3. A Szerződés a felhasználási jogok kérdését a 9. fejezetben rendezte, az alábbiak szerint.

„9. A RENDSZERHEZ FÜZŐDŐ FELHASZNÁLÓI JOGOK

9.1. A Vállalkozó által a jelen Szerződés alapján kifejlesztett és a Megrendelő részére átadott Rendszer szerzői jogi védelem alatt áll.

9.2. A Vállalkozó a jelen Szerződés aláírásával kifejezetten és visszavonhatatlanul hozzájárul ahhoz, hogy a Megrendelőt a Vállalkozói Díj megfizetésével a teljesítési igazolásban elismert teljesítés erejéig, további feltétel nélkül, korlátlan ideig megillessze az átadott Rendszer korlátozásmentes és kizárólagos felhasználási joga.

9.3. A Vállalkozói Díj teljes összegének megfizetésével a teljes szolgáltatás tekintetében megilletik a Megrendelőt a fenti tartalmú felhasználási jogok.

9.4. A Felek rögzítik, hogy a Vállalkozót a 8. ponttal összhangban fizetendő Vállalkozói Díj összegén felül egyéb igény nem illeti meg a Megrendelővel szemben az átadott Rendszer jelen 9. pont alapján átruházott felhasználási jogai ellenértékéért.

9.5. A Felek megállapodnak abban, hogy a jelen Szerződés értelmében a Megrendelő a Teljesítési Véghatáridő napjától az átadott Rendszer hardver elemeinek tekintetében azok vagyoni jogainak kizárólagos tulajdonosává, szoftver elemeinek tekintetében azok felhasználó jogainak tulajdonosává válik.

9.6. Ezek alapján a Megrendelő az átadott Rendszer minden felhasználási módja tekintetében kizárólagosan, területi és időbeli korlátozás nélkül jogosulttá válik, megszerez a Rendszerhez fűződő minden használati jogot.”

2. A Megkereső első kérdésére adott válasz

2.1. Megkereső első kérdésében arra keresi a választ, hogy Vállalkozó jogosult-e a Rendszer további használatára, illetve arra, hogy a Rendszer használatát harmadik személy részére engedélyezze.

2.2. A Szerződés 9.2. pontja – egyebek mellett – arról rendelkezik, hogy Felhasználó a Rendszer használatára *kizárólagos* felhasználási jogot szerez. A kizárólagos felhasználási szerződésre vonatkozó részletszabályokat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: „Szjt.”) 43.§ tartalmazza. E szerint a kizárólagos felhasználási engedély alapján csak a jogszerző, (jelen ügyben: Felhasználó) használhatja fel a művet, a szerző (jelen ügyben: a szerzői jog jogosultja, a Vállalkozó) további felhasználási engedélyt nem adhat, és maga is csak akkor marad jogosult a mű (jelen ügyben: Rendszer) felhasználására, ha ezt a szerződésben kikötötték.

2.3. Mivel az egyesszakértő rendelkezésére bocsátott Szerződés olyan kikötést nem tartalmaz, amely alapján Vállalkozó akár saját maga, akár az általa jogosított harmadik személy részére kikötötte volna a Rendszer felhasználási jogát, így megállapítható, hogy kizárólag Vállalkozó jogosult a Rendszert felhasználni, a Rendszert maga a Vállalkozó nem használhatja fel, Vállalkozó továbbá a Rendszer felhasználására harmadik személynek sem adhat jogot.

2.4. Az Szjt. 43.§ (2) bekezdéséből következően a fenti megállapítások nem érintik azt az esetet, ha Vállalkozó a Szerződésbe foglalt kizárólagos felhasználási engedély biztosítását megelőzően adott volna harmadik személynek nem kizárólagos felhasználási jogot a Rendszer felhasználására. Erre vonatkozó utalást az egyesszakértő számára átadott iratok nem tartalmaznak.

3. A Megkereső második kérdésére adott válasz

3.1. Megkereső második kérdésében arra keresi a választ, hogy a Szerződésben megszerzett felhasználási jogok a Rendszer elkészítése során készített dokumentációk, ezen belül a fejlesztési dokumentációjára, forráskódjára, felhasználói dokumentációjára, kereskedelmi dokumentációjára is kiterjed-e.

3.2. A Szerződés 7.6. pontja szerint Vállalkozó feladata teljesítéséhez az alábbi dokumentációkat volt köteles átadni Felhasználónak:

- teljes körű rendszerterv;
- adatmodell dokumentáció;
- folyamatleírás;
- magyar nyelvű felhasználó és üzemeltetési kézikönyv.

Egyesszakértő jelzi, hogy e dokumentumokat nem ismerhette meg, ebből következően arra vonatkozó megállapításokat sem tehet, hogy azok szerzői jogi oltalom alatt állnak-e.

3.3. Mivel a Szerződés nem teljesen egyértelmű abban a tekintetben, hogy a Vállalkozó által biztosított kizárólagos felhasználási jogok a Szerződés alapján létrehozott számítógépi programalkotásokon kívül mely védett alkotásokra vonatkoznak, a Szerződés értelmezésére az Szjt. 42.§ (3) bekezdését kell alkalmazni, amely szerint – mivel a Szerződés tartalma e tekintetben nem állapítható meg egyértelműen – a szerzői jogi jogosult, vagyis a Vállalkozó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.

3.4. A fentiekből az következik, hogy Vállalkozó – túl magán a számítógépi programalkotáson – kizárólag a 3.2. pontban megjelölt dokumentációra vonatkozó felhasználási jogot adott Felhasználónak, az ott nem megjelölt dokumentáció, illetve a Rendszer ott nem megjelölt kifejezési formáira azonban nem.

3.5. Egyesszakértő a kérdés kapcsán külön kitér a forráskód kérdésére. A forráskód a számítógépi programalkotás azon kifejezési formája, amely legpontosabban tükrözi az alkotó munkáját, egyéniségét. A forráskód rendkívül értékes, az esetek túlnyomó többségében értékesebb, mint maga a futtatható állomány. Ennek oka egyértelmű: mivel a forráskódból a futtatható állomány kellő szakismeret birtokában bármikor elkészíthető, a futtatható állományból azonban az eredeti forráskód pontos másához visszajutni lényegében lehetetlen. A forráskód magába foglalja az alkotási folyamat során megvalósuló üzleti logikát, megoldási módszert, programozási eljárást és egy sor olyan egyéb információt, amelynek megismerése nélkülözhető a számítógépi programalkotás tényleges használatához. Mindezen okból – továbbá következően az Szjt. már hivatkozott 42.§ (3) bekezdése szerinti értelmezési szabályra – a forráskód átadására vonatkozó kötelezettség csak akkor állapítható meg, ha felek erről kifejezetten rendelkeztek a felhasználási szerződésben.

3.6. Bár a kérdésben hivatkozott, a számítógépi programok jogi védelméről szóló 2009/24/EK Irányelv (a továbbiakban: „Irányelv”) – mint ahogyan az Európai Unió irányelvei általában – nem rendelkezik horizontális közvetlen hatállyal, vagyis arra magánfelek egymás közötti vitájában közvetlenül hivatkozni nem lehet, eljáró egyesszakértő röviden kitér a kérdésre. Az Irányelv (7) preambulumban bekezdése, továbbá 1. cikk (1) bekezdése rendezi a számítógépi programalkotás és annak előkészítő dokumentuma közötti viszonyt. A szabályozás lényege, hogy mivel a számítógépi programalkotás előkészítő jellegű dokumentuma a program kifejezési formájának minősül, így e dokumentumra a számítógépi programalkotásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ebből – az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali ügyeiben is alátámasztott – szabályból azonban olyan következtetés nem vonható le, hogy ha egy felhasználó egy számítógépi programalkotás felhasználására engedélyt kapott a vagyoni jogok jogosultjától, úgy az szükségszerűen magába olvasztja a szoftver előkészítő jellegű dokumentumának felhasználási jogát is. A megkeresés 2. számú kérdésében hivatkozott dokumentumok túlnyomó többsége – címük alapján – az eljáró egyesszakértő álláspontja szerint nem tartozik az előkészítő jellegű dokumentumok körébe, így a kérdés ezen a jogi útvonalon nem is lenne értelmezhető.

3.7. Összegezve: Felhasználó kizárólag a Szerződésben tételesen megjelölt dokumentumok felhasználására szerzett jogot.

4. A Megkereső harmadik kérdésére adott válasz

4.1. Megkereső harmadik kérdése a Szerződésben megszerzett felhasználási jog kereteire és jellegére vonatkozik.

4.2. Szerződő felek a Szerződésben a jogosított felhasználási jogokat nem jelölték meg tételesen. A Szerződés 9.2. pontja „korlátozásmentes (...) felhasználási jog[ról]” tesz említést, a 9.6. pont pedig ezzel összefüggésben azt rögzíti, hogy Felhasználó a Rendszer „minden felhasználási módja tekintetében (...) jogosulttá válik, megszerez a Rendszerhez fűződő minden használati jogot”.

4.3. A hivatkozott rendelkezések alapján az állapítható meg, hogy Vállalkozó a Rendszer kifejezetten széleskörű felhasználására kívánt jogot biztosítani Felhasználónak. Önmagában a hivatkozott rendelkezésekből az azonban nem vezethető le, hogy az Szjt. 17.§-ában megjelölt – egyébként is csak példálózó jellegű – valamennyi felhasználási módra engedélyt szerzett Felhasználó.

4.4. Az Szt. – felhasználási szerződésre vonatkozó, általános jellegű – 47.§ (1) bekezdése szerint a felhasználási engedély csak *kifejezett kikötés* esetén terjed ki a mű átdolgozására. A szabály annak következménye, hogy az Szt. 29.§-a szerinti átdolgozás – mint a kizárólagos engedélyezési jog körébe tartozó vagyoni jog – elválaszthatatlanul összefügg a mű egységéhez fűződő joggal (Szt. 13.§), amely a szerző személyéhez fűződő jogának minősül. Mivel a Szerződés a mű átdolgozására vonatkozó kifejezett kikötést nem tartalmaz, a Szerződés 9.2. és 9.6. pontjai – az Szt. 42.§ (3) bekezdésének alkalmazásával – nem értelmezhetőek olyan módon, mint amely a Felhasználó számára lehetővé tenné a Rendszer átdolgozását.

4.5. Felhasználó ugyanakkor a fentiek alapján sincsen teljesen elzárva a Rendszer átdolgozásától. Az Szt.-nek a számítógépi programalkotásokra vonatkozó, speciális rendelkezésnek minősülő 59.§ (1) bekezdése szerint – eltérő megállapodás hiányában – a szerző kizárólagos joga nem terjed ki a többszörözésre, az *átdolgozásra*, a *feldolgozásra*, a *fordításra*, a szoftver *bármely más módosítására* - ideértve a hiba kijavítását is -, valamint ezek eredményének többszörözésére annyiban, amennyiben e felhasználási cselekményeket a szoftvert jogszerűen megszerző személy a szoftver rendeltetésével összhangban végzi.

4.6. A fentiek úgy összegezhetőek, hogy Felhasználó részint a Szerződés, részint az Szt. VI. fejezete alapján – a Rendszer rendeltetésével összhangban – jogosult a Rendszer többszörözésére, nyilvános előadására (képernyőn való megjelenítésére) és átdolgozására, megfigyelésére, tanulmányozására, fordítására, vagyis minden olyan felhasználás elvégzésére, amely számítógépi programalkotás esetén értelmezhető.

4.7. A Szerződés már hivatkozott 9.2. és 9.6. pontjai alapján Felhasználó a Rendszer felhasználására kizárólagos jelleggel jogosult.

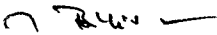
4.8. A Szerződés 9.6. pontja alapján Felhasználó a teljes védelmi időn belül, területi korlátozás nélkül vált a Rendszer felhasználására jogosulttá.

5. A Megkereső 4. kérdésére adott válasz

5.1. Az Szt. 59.§ (1) bekezdése szerint – eltérő megállapodás hiányában – a szerző kizárólagos joga nem terjed ki a többszörözésre, az átdolgozásra, a feldolgozásra, a fordításra, a szoftver bármely más módosítására - ideértve a hiba kijavítását is -, valamint ezek eredményének többszörözésére annyiban, amennyiben e felhasználási cselekményeket a szoftvert jogszerűen megszerző személy a szoftver rendeltetésével összhangban végzi.

5.2. Mivel a szerző engedélyezési joga a fenti cselekményekre – a felek eltérő megállapodásának hiányában – nem terjed ki, Felhasználó a vagyoni jogok jogosultjának engedélye nélkül is jogosult e cselekményeket elvégezni. Olyan sajátos szerzői jogi szabály azonban nincsen, amely alapján Vállalkozó bármilyen módon köteles lenne Felhasználó e tevékenységét elősegíteni, így erre vonatkozó kötelelem nélkül a forráskódot sem köteles átadni.

Budapest, 2017. április 5.

dr. Békés Gergely
eljáró egyesszakértő